

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Quæstio I. Quid sit Jejunium, & quæ ejus requisita?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

DISTINCTIO II.

De Tertio Præcepto Ecclesiæ; sive,
De Jejunio.

QUÆSTIO I.

Quid sit Jejunium, & quæ ejus requisita?

1. **T**ertium Ecclesiæ Præceptum communiter sequentibus verbis comprehenditur: *Jejunia certis diebus, temporibusque indicta servato.* Concordat Canon 68. Apostolorum, de jejnijs Ecclesiasticis observandis expressè statuens: & textus c. *Quadragesima. de consecrat. dist. 5. cum seqq. can.* Tertium Ecclesiæ præceptum, quod?

2. Cæterum Jejunij nomen quandoque sumitur generaliter, pro abstinentia à vitijs & peccatis; in qua acceptione D. Augustinus tract. 17. in Ioannem, relatus c. *Jejunium. de consec. dist. 5. ait: Jejunium magnum & generale est, abstinere ab iniquitatibus & illicitis voluptatibus sæculi, quod est perfectum jejunium.* Et D. Basilius Homil. 1. de Jejunio: *Verum jejunium est, ab omnibus vitijs esse alienum.* In proposito non accipitur Jejunij nomen tam generaliter, sed magis propriè, ac specialiter pro abstinentia à cibo & potu. Jejunium generaliter acceptum, &

3. Jejunium, prout sumitur specialiter, ac propriè pro abstinentia à cibo & potu, rursus duplex est, naturale scilicet, & Ecclesiasticum. Jejunium specialiter, quid?

4. *Jejunium naturale est abstinentia à qualibet re sumpta per modum cibi, aut potûs, vel etiam per modum medicinæ.* Et tale Jejunium de præcepto Ecclesiastico requiritur ad summptionem SS. Eucharistiæ Sacramenti; unde Rubricæ Missalis, Tit. de *De-fectibus dispositionis corporis*, sic loquuntur: *Si quis non est jejunus post mediam noctem, etiam post summptionem solius aquæ, vel alterius potûs, aut cibi, per modum etiam medicinæ, & in quantumcunque parva quantitate, non potest communicare, neo celebrare.* Ubi tamen mox subjungitur in hæc verba: *Si reliquia cibi remanentes in ore transglutiantur, non impediunt Communionem, cum non transglutiantur per modum cibi, sed per modum salivæ. Idem dicendum, si lavando os, deglutiatur stilla aqua præter intentionem.* Hæc ibi. Verùm de Jejunio naturali ex professo hîc non agitur: sed de Jejunio Ecclesiastico; de quo loquendo, sit Jejunium naturale, requisitum ad summptionem Eucharistiæ, quid? Et quando violatur?

Jejunium
Ecclesiasti-
cum, quid?

5. CONCL. I. *Jejunium Ecclesiasticum* est voluntaria abstinencia à cibo juxta præscriptum Ecclesiæ. Ita in re communis. Dicitur, *voluntaria abstinencia*: quia Jejunium est actus virtutis Temperantiæ, & consequenter debet esse actus liber, & voluntarius. Hinc, qui invitus omnino abstinet à cibo, quia nimirum eo caret, potius esurire, quam jejunare censetur.

Hoc non
frangitur
per potum.

6. Dicitur ulterius, *à cibo*: quia potus, quamvis sit vinum, non solvit Jejunium Ecclesiasticum. Nec obstat, quod quis sæpius de die bibat non solum ad sedandam sitim (quæ cum sit vehementior, & crebrius accidat hominibus præ fame, noluit Ecclesia, utpote pia Mater, potum prohibere) verum etiam ad sedandam aliquam famem. Resp. enim, adhuc non solvi Jejunium: quia sub præcepto Ecclesiastico Jejunij non prohibetur intentio, sed solum externa cibi refectio, quæ fit contra præscriptum Ecclesiæ.

Cautela cir-
ca haustum
interdiu fa-
ctum.

7. Addunt Doctores, ad haustum interdiu factum, etiam modicum panis, vel amygdalas paucas accipi posse, ne haustus ille noceat. Interim tamen cavendus, quantum ad hoc, excessus, ne repetitis sæpius buccellis ad magnam tandem quantitatem deveniatur: nam Alexander VII. sequentem inter alias, ordine 29. Propositionem damnavit: *In die jejuniij, qui sapius modicum quid comedit, et si notabilem quantitatem in fine comederit, non frangit jejunium.* Ab hoc proinde cavendum.

Ad Jejuni-
um Eccle-
siasticum,
tria requi-
runtur.

8. CONCL. II. Ad Jejunium Ecclesiasticum tria requiruntur, videlicet Abstinencia ciborum certi generis, Abstinencia plurium refectioum, & Certa hora refectiois. Ita rursus communis Doctorum; & patet ex perpetuo usu, atque praxi Ecclesiæ, & illic quoad singula declarabitur.

Delectus ci-
borum, in
quo confi-
stat?

9. Quantum igitur attinet ad primum, nempe ad *Abstinenciam à certis cibis*; sive, ut loquitur Concilium Trident. Sess. 25. cap. 21. *Delectum ciborum*: in primis diebus Jejunij abstinendum est à carne; deinde etiam à lacticiis, videlicet à lacte, caseo, & ovis, prout habetur can. Denique, dist. 4. ibi: *Par autem est, ut quibus diebus à carne animalium abstinemus, ab omnibus quoque, qua sementinam carnis trahunt originem, jejunemus, à lacte videlicet, caseo, & ovis.* Accedit Decretum Alexandri VII. hanc inter alias, ordine 32. Propositionem damnantis: *Non est evidens, quod consuetudo non comedendi ova & lacticia in Quadragesima obliget.*

Circa lacti-
cinia est at-

10. Verum his non obstantibus, quantum attinet ad lacticia, attendenda est consuetudo cum generalis, tum particularis loco-

locorum: utpote quae partim est optima legum interpret, par- tendenda
tim etiam, sicut de novo potest legem inducere, ita & priori de- consuetudo
rogare. Unde in primis in Ferijs sextis, & Sabbatis per annum, locorum
quando aliud Ieiunium de praecipito non occurrit, ubique loco-
rum permittuntur lacticia, etsi esus carniū sit prohibitus.
Deinde in quibusdam locis ova atque lacticia solum prohi-
bentur tempore Quadragesimae, & extra illud non sunt vetita; alie
ubi vero diebus Ieiunij etiam extra Quadragesimam non
permittuntur, ut notat Navarrus cap. 21. Manual. n. 15. Tan-
dem in Germania ex antiqua consuetudine videmus permissa o-
va, & lacticia omnibus Ieiunijs totius anni; idque factum cre-
ditur ob defectum olei, atque aliorum ciborum Quadragesima-
lium, qui alibi abundare solent.

11. Quoad secundum, videlicet quoad Abstinentiam plurium
refectionum, est sciendum, quod ad Ieiunium requiratur, ut in die
(sive intra spatium unius diei naturalis, à media nocte usque ad
aliam mediam noctem computandum, arg. l. More Romano. ff. de Fe-
rijs) non nisi unica refectionio, seu comestio fiat: prout fatentur una-
nimitè Doctores, & patet ex perpetua atque universali Ecclesiae
consuetudine. Verum tamen est, quod Ecclesia his posterioribus
saeculis ob corporum infirmitatem, quae Mundo senescente semper
magis augetur, & alijs rationabilibus de causis, ex longæva con-
suetudine & tacito consensu indulserit, ut praeter dictam unam
comestionem modicum aliquid cibi serò per modum collatiun-
culae sumatur. Dicitur notanter, modicum aliquid cibi: quia qui no-
tabiliter excederet, procul dubio Ieiunium frangeret. Sed de hoc
amplius n. 23. & seqq.

12. Tertia tandem Ieiunij conditio, quae est Certa refectionis
hora hoc importat, ut unica illa refectionio non prandij, sed coenae
rationem obtineat: unde & Breviarium Romanum in Bene-
dictione Mensae praescribit, quod, quando semel comeditur (puta
diebus Ieiunij) omnes preces dicantur ut in Coena. Et quidem
haec unica refectionio prioribus saeculis tempore Quadragesimali
usque ad vespertam prorogari debebat, uti patet ex can. So. est.
de consec. dist. 1. Alijs vero diebus Ieiunalibus differabatur us-
que ad horam nonam, quae est tertia post meridiem, uti testa-
tur D. Bernardus Serm. 4. de Quadragesima. Caeterum hisce po-
sterioribus saeculis, quibus ob corporum infirmitatem concessa
fuit collatiuncula vespertina, pariter ob eandem causam usu re-
ceptum est, ut refectionio illa unica fiat circa meridiem, & Vespere

Abstinentia
plurium res
fectionum
quid im-
portet

Certa refe-
ctionis ho-
ra, quae

in Choro tempore Quadragesimæ dicantur manè ante comestio-
nem, ut sic primævæ consuetudinis Ecclesiæ memoria retinea-
tur. Sed quia de istis tribus Jejunij Ecclesiastici conditionibus spe-
ciales occurrunt difficultates, hinc sic

Q U Æ S T I O II.

Solvuntur varia Dubia circa tres Jejunij con-
ditiones.

Dispensatus 13.
circa esum
carnium, an
possit bis
comedere?

Quæritur I. circa primam Jejunij conditionem, An di-
spensatus circa esum carniū, censeatur dispensatus
ad non jejunandum, ita ut possit sæpius de die come-
dere? Resp. cum Mastro *disp. 12. Theol. Mor. num. 6.* diversas
quoad hoc dubium esse Doctorum sententias.

Sententia
negativa
multorum,

14. Et quidem negativam sententiam non pauci tenent, ut
Graffeus, Petraza, aliique plures; quam sententiam amplectun-
tur etiam Lessius, Reginaldus, Cajetanus, Navarrus, & multi
alii, loquendo de casu illo, quo quis dispensatus est in esu carniū
non ratione debilitatis naturæ, sed quia à piscibus abhorret, aut
hi ejusdem temperamento nocere solent. Rationem dant: quia
præceptum Ecclesiæ, quando non potest servari in totum, nihil-
ominus in parte, quæ servari potest, servandum est, *arg. c. Cum
dilecti. de Dolo & contumac.* Idem suadetur per simile: nam qui
non potest recitare totum Breviarium, potest tamen recita-
re partem, tenetur ad recitandam partem, prout alibi (a) di-
ctum. Sic etiam, qui est dispensatus in duplici refectioe, non id-
circo est dispensatus in esu carniū. Confirmatur: quia, quan-
do quis est dispensatus in esu carniū non ratione suæ debilita-
tis, sed quia à cibis jejunalibus abhorret, nulla subest causa, cur
gemina comestio concedatur; ergo saltem tunc ea erit illicita:
nam dispensatio sine causa non valet.

(a) Tract.
6. Dist. 1.
p. 83.

Affirmativa
probabi-
lior.

15. Affirmativa nihilominus sententia est probabilior, at-
que inter Doctores communior, quam tenent Toletus, Diana,
Tamburinus, Azorius, Filliucius, & Mastro, citans plures alios.
Ratio est: quia abstinentia ab esu carniū est de substantia Je-
junij Ecclesiastici; ergo qui dispensatus est quoad comestionem
carniū, eo ipso est dispensatus à Jejunio, & consequenter pote-
rit bis vel sæpius comedere; cum sublatâ substantiâ Jejunij, cen-
seatur solutus à lege Jejunij. Et per hoc patet ad rationes prio-
ris